

DASTURIY VOSITALAR YORDAMIDA INGLIZ TILINI O‘QITISHNING PEDAGOGIK MUAMMOLARI VA TAHLILI

Rahmonova Dilnoza Toshmirzayevna

Annotatsiya. Hozirgi kunda, rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta’lim tizimining turli bosqichlarida dasturiy vosita atamasi trend darajaga ko’tarildi. Dasturiy vosita ta’limini xorijiy ta’lim muassasalarining bir guruhi o‘z o‘quv rejalariга mustaqil fan sifatida, boshqalari esa, turdosh fanlar bilan birgalikda, integratsiyalashgan holda o‘qitish amaliyotini yo‘lga qo‘ydi. Dasturiy vositalar – kompyuter texnologiyalari yordamida o‘quv jarayonini qisman yoki to‘liq avtomatlashtirish uchun mo‘ljallangan didaktik vosita hisoblanadi. Ular ta’lim jarayoni samaradorligini oshirishning istiqbolli shakllaridan biri hisoblanib, zamonaviy texnologiyalarning o‘qitish vositasi sifatida ishlatiladi.

Kalit so'zlar: Dasturiy vositalar, interaktivlik, yuqori motivatsiya, moslashuvchan ta’lim, o‘z-o‘zini baholash, ma’lumotlarni tahlil qilish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish.

“Dasturiy vosita” – bu ta’lim oluvchiga ma’lumotlar, faktlar, bilim va ko‘nikmalarni hamda qo‘shimcha materiallarni uzatishda o‘qituvchiga yordam beruvchi har qanday qurilmadir .

Dasturiy vosita – bu juda keng qamrovli tushuncha bo‘lib, u bosma, musiqa kompozitsiya, radio eshittirish shaklida iste’molchiga axborot xabarini yetkazish uchun xizmat qiluvchi texnologik vositalar, texnikalar to‘plamini o‘z ichiga oladi. Odatda, dasturiy vosita atamasi mustaqil ravishda ishlatilmaydi, murakkab so‘zning ajralmas qismi bo‘lib xizmat qiladi.

Dasturiy vositalarning ingliz tilini o‘qitishning rivojlanishida o‘rni juda muhimdir. Ushbu vositalar ta’lim jarayonida talabalarga ingliz tilini o‘qitishga doir

bilim va ko'nikmalarni yetkazishda, shuningdek, ularning amaliy faoliyatlarini rivojlantirishda yordam beradi.

Dasturiy vositalarning interaktiv o'quv materiallari yordamida talabalar xorijiy tillar nazariyalarni osonroq o'zlashtirishi va amaliy misollar bilan ishlashlari mumkin bo'ladi.

Dasturiy vosita – ta'lim oluvchilarning dasturiy vositalar yordamida dasturiy vosita bilan munosabat qilish madaniyatini shakllantirish, dasturiy vosita ma'lumotlarini anglash, tahlil qilish, talqin qilish va baholash orqali ijodkorlik, kommunikativlik va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini oshirish, shuningdek, dasturiy vosita texnologiyalardan foydalanib, mustaqil ravishda o'z ustida ishlashning turli shakllarini o'rgatishga yo'naltirilgan shaxsni rivojlantirish jarayoni hisoblanadi.

Umuman olganda, interaktiv o'rganish dasturiy vositalar yordamida ingliz tilini o'qitish metodikasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, chunki u talabalarga ta'lim jarayonida faol ishtirok etish, bilimlarni amaliyotda qo'llash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Dasturiy vositalarning ma'lumotlar tahlili usuli orqali dasturiy vositalar yordamida ingliz tilini o'qitish metodikasini rivojlantirishning ahamiyati shundaki, dasturiy vositalar yordamida talabalar ma'lumotlarni tahlil qilish, grafiklar va diagrammalar yaratish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu usul orqali ma'lumotlar tahlili talabalarga ma'lumotlarni o'rganish va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu ko'nikmalar muhim qarorlar qabul qilishda zarurdir. Talabalar ma'lumotlarni tahlil qilish orqali real vaqt ichida muammoli vaziyatlarga munosabat bildirish va optimal qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar.

O'rganish jarayonida ko'ngilocharlik. Interaktiv dasturlar va o'yinlar yordamida iqtisodiy bilimlarni o'rganish jarayoni qiziqarli va samarali bo'ladi. Dasturiy vositalarning o'rganish jarayonida ko'ngilocharlik usuli muhim

ahamiyatga ega. Motivatsiyani oshiradi: talabalarning qiziqishini va ishtiyoqini oshiradi, bu esa ularning o'rganishga bo'lgan munosabatini yaxshilaydi. Ta'lim sifatini yaxshilaydi: o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qiladi, bu esa bilimlarni yanada samarali egallashga yordam beradi. Ijodkorlikni rag'batlantiradi va ular o'z fikrlarini ifoda etishda erkinlik his qiladilar. Stressni kamaytiradi: ta'lim jarayonini qiziqarli va o'yinqaroq qilish orqali talabalarning stress darajasini pasaytiradi. Umuman olganda, ko'ngilocharlik usuli o'rganish jarayonini ko'proq samarali va qiziqarli qiladi.

Shaxsiylashtirilgan ta'lim. Dasturiy vositalar talabalar ehtiyojlariga moslashib, o'zlarini mustaqil ravishda o'rganishlariga yordam beradi. Dasturiy vositalarining o'rganish jarayonida shaxsiylashtirilgan ta'lim muhim ahamiyatga ega, chunki u: har bir talabaning o'ziga xos ehtiyojlari, qobiliyatlari va qiziqishlariga mos ravishda ta'lim berishga imkoniyat yaratadi. Shaxsiylashtirilgan ta'lim talabalarga qiziqarli va dolzarb materiallar taqdim etadi, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi. Talabalar o'zlarining tempiga ko'ra materiallarni o'rganishlari mumkin, bu esa ularning bilimlarini yanada mustahkamlashga yordam beradi. Dasturiy vositalar talabalarning rivojlanishini kuzatish va ularga individual tavsiyalar berish imkonini beradi. Talabalar o'zaro hamkorlikda ishlash imkoniyatini ham topadilar, bu esa ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shunday qilib, shaxsiylashtirilgan ta'lim Dasturiy vositalar orqali o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Dasturiy vositalarning dasturiy vositalar yordamida ingliz tilini o'qitish metodikasini rivojlantirishdagi afzalliklari quyidagilardan iborat:

Интерактивлик - Dasturiy vositalar talabalaarni faol ishtirok etishga undaydi, bu esa bilimlarni yaxshiroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Амалий тајriba: Simulyatsiya va o'yinlar orqali talabalarga real hayotdagi iqtisodiy vaziyatlarni o'rganish imkoniyati beriladi, bu esa amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Yuqori motivatsiya: Qiziqarli dasturlar va o'yinlar yordamida talabalar o'qishga ko'proq qiziqish bilan yondashadilar.

Moslashuvchan ta'lim: Dasturiy vositalar har bir talabaga o'z qobiliyatlari va ehtiyojlariga mos ta'lim olish imkoniyatini taqdim etadi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish: talabalar statistik ma'lumotlarni tahlil qilish va grafiklar yaratish orqali analitik ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: Muammolarni hal qilishda talabalar tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

O'z-o'zini baholash: Dasturlar yordamida talabalar o'z bilim va ko'nikmalarini baholash va rivojlantirishga qodir bo'ladilar.

Xulosalar

Dasturiy vositalarni ishlab chiqish va joriy etishda zarur didaktik, psixofiziologik hamda metodik talablarni hisobga olgan holda psixofiziologik jihatdan samaradorligi birinchidan: talabalarning o'quv materiallarini o'zlashtirishi, tarbiyalanganlik va intellektual rivojlanganligi, ishchanlik ko'rsatkichlari, motivatsion barqarorlik darajalari bilan belgilanadi. Ikkinchidan, o'qituvchi faoliyati bilan bog'liq bo'lib, o'qitish konsepsiyalari pedagogic texnologiyalari va ta'lim vositalaridan ratsional foydalanish ko'rsatkichlari, o'qituvchining mehnat faoliyatiga nisbatan barqaror motivatsiyasi, ish qobiliyati bilan belgilanadi

Adabiyotlar.

1.Рахмонова Д. Коммуникативная компетентность как основная цель обучения английскому языку как второму иностранному //in Library. – 2024. – Т. 2. – №. 2. – С. 168-172.

2.Rahmonova D. T. COMMUNICATIVE COMPETENCE AS THE MAIN GOAL OF TEACHING ENGLISH AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE.

3. Toshmirzaevna R. D. XORIJIY TILDA MUSTAQIL FIKRLASHDA TARG‘IBOT VOSITASINING VAZIFALARI VA O‘RNI //International Conference. – 2024. – T. 1. – №. 9. – С. 33-35.

4. Toshmirzaevna R. D. ISHLAB CHIQRISH VA ISTE‘MOL DARAJASINING ORTISHI JARAYONIDA XORIJIY TILLARNING AHAMIYATI //International Conference. – 2024. – T. 1. – №. 9. – С. 36-40.

5. Rakhmonova D.T. Xorijiy tillarni o‘rganish jarayonida ped texnologiyalar vositasida aralash ta‘limning afzalligi va ahamiyati//Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy axborotlari 2024, 12-son